

Professional Ethics based on Iranian-Islamic Themes in the Higher Education System: Analysis of Components with a Qualitative Approach

ARTICLE INFO

Article Type

Research Article

Authors

Yazdan Jamalzadeh ¹,
Mehran Mokhtari Baye Kalaei ^{2*},
Mohammad Javad Taghipourian ³,
Saeed Eslami ⁴,

How to cite this article

Yazdan Jamalzadeh, Mehran Mokhtari Baye Kalaei, Mohammad Javad Taghipourian, Saeed Eslami, Professional Ethics based on Iranian-Islamic Themes in the Higher Education System: Analysis of Components with a Qualitative Approach. *Islamic Life Style*. 2021:5(4); 99-106

1. PhD Student, Department of Organizational Behavior, Chalous Branch, Islamic Azad University, Chalous, Iran.
2. Assistant Professor, Department of Public Administration, Chalous Branch, Islamic Azad University, Chalous, Iran (Corresponding Author).
3. Assistant Professor, Department of Management, Chalous Branch, Islamic Azad University, Chalous, Iran.
4. Associate Professor, Department of Political Science, Chalous Branch, Islamic Azad University, Chalous, Iran.

* Correspondence:

Address:

Phone:

Email: mokhtari@iauc.ac.ir

Article History

Received: 2021/08/11

Accepted: 2021/10/04

ABSTRACT

Purpose: The aim of this study was to identify the dimensions and components of professional ethics based on Iranian-Islamic themes in the higher education system.

Materials and Methods: The method of qualitative research was descriptive and content analysis with heuristic inductive approach. In this study, up to data saturation, 10 experts and professors in the fields of higher education management, educational, cultural and religious sciences were interviewed, and an interview was conducted. Purposeful non-random sampling method was also used to determine the experts. Data analysis was performed by open, axial and selective coding using MAXQDA 2018 software.

Findings: In this study, 10 interviews were conducted, which include some of the statements of the interviewee, semantic codes, related categories and concepts, and also in addition to extracting the relevant components of the dimensions and components of professional ethics based on Iranian-Islamic themes in The higher education system has also been questioned by experts about the factors that affect the professional ethics based on Iranian-Islamic themes in the higher education system.

Conclusion: The results obtained a total of 4 cultural, organizational, individual, social dimensions and 8 components including (Islamic approach, cultural values, organizational ethics, human resource management, moral characteristics, individual characteristics, social conditions, social values) and also 30 indicators were identified.

Keywords: Professional Ethics, Iranian Themes, Higher Education System

اخلاق حرفه‌ای مبتنی بر مضامین ایرانی - اسلامی در نظام آموزش عالی: واکاوی مولفه‌ها با رویکرد کیفی

یزدان جملزاده^۱،

دانشجوی دکتری، گروه رفتار سازمانی، واحد چالوس، دانشگاه آزاد اسلامی، چالوس، ایران.

مهران مختاری بایع کلایی^{۲*}،

استادیار، گروه مدیریت دولتی، واحد چالوس، دانشگاه آزاد اسلامی، چالوس، ایران (نویسنده مسئول).

محمد جواد تقی پوریان^۳،

استادیار، گروه مدیریت، واحد چالوس، دانشگاه آزاد اسلامی، چالوس، ایران.

سعید اسلامی^۴،

دانشیار، گروه علوم سیاسی، واحد چالوس، دانشگاه آزاد اسلامی، چالوس، ایران.

چکیده

هدف: هدف پژوهش حاضر شناسایی ابعاد و مؤلفه‌های اخلاق حرفه‌ای مبتنی بر مضامین ایرانی - اسلامی در نظام آموزش عالی بود.

مواد و روش‌ها: روش پژوهش کیفی، از نوع توصیفی و تحلیل مضمون با رویکرد استقرایی اکتشافی بود. در این پژوهش تا اشیاع داده‌ها از ۱۰ نفر از متخصصان و اساتید رشته‌های مدیریت آموزش عالی، علوم تربیتی و فرهنگی و دینی صاحب نظر بودند، که مصاحبه صورت گرفت. همچنین جهت تعیین خبرگان از روش نمونه‌گیری غیرتصادفی هدفمند استفاده شد. تجزیه و تحلیل داده‌ها با کدگذاری باز، محوری و انتخابی با استفاده از نرم‌افزارهای MAXQDA 2018، انجام گرفت.

یافته‌ها: در این پژوهش تعداد ۱۰ مصاحبه صورت گرفته است که شامل بخشی از گفته‌های مصاحبه‌شونده، کدهای معنایی، مقوله‌ها و مفاهیم مرتبط است و همچنین علاوه بر استخراج مؤلفه‌های مربوط ابعاد و مؤلفه‌های اخلاق حرفه‌ای مبتنی بر مضامین ایرانی - اسلامی در نظام آموزش عالی، از نظر خبرگان در خصوص عواملی که بر اخلاق حرفه‌ای مبتنی بر مضامین ایرانی - اسلامی در نظام آموزش عالی تأثیرگذار است نیز سوال شده است. **نتیجه‌گیری:** نتایج به دست آمده در مجموع ۴ بعد فرهنگی، سازمانی، فردی، اجتماعی و ۸ مؤلفه شامل (رویکرد اسلامی، ارزش‌های فرهنگی، اخلاق سازمانی، هدایت منابع انسانی، ویژگی‌های اخلاقی، ویژگی‌های فردی، شرایط اجتماعی، ارزش‌های اجتماعی) و همچنین ۳۰ شاخص شناسایی گردید.

کلمات کلیدی: اخلاق حرفه‌ای، مضامین ایرانی، نظام آموزش عالی

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۵/۲۰

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۰۷/۱۲

* نویسنده مسئول: mokhtari@iauc.ac.ir

مقدمه

در عصر حاضر با عنایت به تحولات ناشی از اطلاعات، ارتباطات و فضاهای مجازی و نیز قدرت و سرعت و لزوم بهره‌گیری از فرصت‌ها بسیار مهم به نظر می‌رسد. نیاز توجه کردن به ارزش‌ها و به‌ویژه ارزش‌های اخلاقی در کسب و کار و ارتباطات انسانی و سازمانی بیش از هر زمان دیگری احساس می‌شود. اخلاق حرفه‌ای از جمله حوزه‌هایی است که با مبانی ارزشی و اعتقادی، ارتباطی تنگاتنگ دارد. انسان عامل بنیادی حرکت و تحول در سازمان/ اداره است و توجه به این عامل مهم و استراتژیک در محیط کار و فعالیت رشد و تعالی مجموعه‌ای را به دنبال خواهد داشت. از این رو اخلاق و اخلاق حرفه‌ای^۱ با توجه به راهکارهای سالم سازی ارتباطات درون سازمانی نقش مهم در این زمینه ایفا خواهد نمود (۱). از طرفی در جامعه امروز ایران، دین یکی از بازیگران اصلی و مهم اجتماع، سیاست و فرهنگ است. این اهمیت، هم ناشی از حضور در زندگی توده مردم و هم، مؤثر بودن در تنظیم قواعد بازی حیات اجتماعی، سیاسی و فرهنگی است (۲). دین در ایران امروز نه از سازماندهی بالا و نه از نهادهای دینی با پوشش زیاد برخوردار است اما به شکلی عام‌گرایانه در همه جا و همه چیز حضور آن احساس می‌شود. اخلاق نیز در جامعه دینی ایران، به شکلی تقلیل یافته در دین، تصور می‌شود (۳).

جهان از یک سو به سمت بی‌عدالتی اداری پیش می‌رود و از سوی دیگر نظام مدیریتی نیز به فن پیچیده و تکنیکی تبدیل شده است. بنابراین لازم است فقه بویای اسلامی، تصویری از یک مدیریت سالم و کانالیزه اسلامی ارائه نماید؛ که در مدیریت کلمه مدیریت اسلامی نمود پیدا کرده است این کلمه مفهومی است که از مفاهیم وحی گرفته شده است؛ یعنی اساس خود را بر پایه آموزه‌های قرآنی و وحیانی دریافت گردیده است. بر این مبنا می‌توان مدیریت را به مدیریت الهی و غیر الهی تقسیم کرد؛ یعنی آنچه که از وحی نشأت می‌گیرد، مدیریت اسلامی و آنچه را بیگانه از وحی بوده و با آن در تضاد است، مدیریت غیر اسلامی نامید (۴). در دنیای امروزی مدیریت یک واقعیت مجهول و ناشناخته است و آنطور که باید شناسانده نشده است. شاید بتوان گفته که در جامعه امروزی علل عمده شکست‌ها در شئون خانوادگی، اجتماعی، سیاسی، فرهنگی و غیره معلول فقدان مدیریت صحیح است. لذا براساس فقدان نیروی انسانی متخصص و عدم آگاهی عمیق در کاربرد مدیریت میزان ضایعات در جامعه فزونی می‌یابد و بی‌توجهی به رعایت اخلاق مدیریتی نیز بر حجم این آسیب‌ها می‌افزاید (۵).

وجود اخلاق حرفه‌ای در مدیران آموزشی باعث رشد تعالی و بالندگی آموزش کشور می‌شود. با توجه به لزوم اخلاق حرفه‌ای برای توسعه خودآرزیایی و یا خودتنظیمی در نهادهای علمی و دانشگاهی این موضوع، در سطح مطالعات دانشگاهی مورد توجه قرار گرفته است؛ و طی سال‌های اخیر انجمن‌ها و مراکز توسعه اخلاق علمی و حرفه‌ای در سطح جهان و از جمله کشور ایران راه اندازی و مشغول فعالیت هستند (۱). از آن جایی که آموزش زیر بنای توسعه پایدار انسانی است باید در جهت

¹ Professional Ethics

توانمندی‌های خود را به ظهور رسانده و به ارتقای رضایت شغلی دست یابند (۷).

نریمانی در پژوهشی با عنوان «بررسی اصول اخلاق حرفه‌ای در مدیریت با رویکرد اسلامی» به بررسی موضوع پرداخت. یافته‌ها پژوهش او حاکی از آن بود که به کارگیری اصول اخلاق حرفه‌ای با رویکرد اسلامی در مدیران سازمان، موجب افزایش مسئولیت‌پذیری و افزایش روحیه مشارکتی و تیمی و برپایی عدل و انصاف و صداقت و شفاف سازی قوانین و احترام و رعایت حق یکدیگر در بین کارکنان و مدیران و سازمان می‌شود (۴).

موسوی و همکاران در تحقیق خود با عنوان «اخلاق حرفه‌ای مدیران آموزشی» پرداختند. هدف پژوهش حاضر بررسی اخلاق حرفه‌ای مدیران آموزشی بود. نتایج به دست آمده نشان داد که اخلاق حرفه‌ای دارای هشت مؤلفه اساسی می‌باشد که عبارت‌اند از: اخلاق عدالت محوری، اخلاق حمایت محوری، اخلاق فکری، اخلاق فایده محوری، اخلاق آموزشی، اخلاق ارتقاء سازمانی، اخلاق وظیفه محوری و در نهایت اخلاق حقوق محوری است. همچنین یافته‌ها نشان داد اخلاق حرفه‌ای مدیران آموزشی کمی بالاتر از حد متوسط ارزیابی می‌شود. اما بین وضعیت موجود اخلاق حرفه‌ای با وضعیت مطلوب آن فاصله وجود دارد (۵).

مواد و روش‌ها

با توجه به اینکه این پژوهش در صدد است تا ابعاد و مولفه‌های اخلاق حرفه‌ای مبتنی بر مضامین ایرانی - اسلامی در نظام آموزش عالی ارائه دهد، این تحقیق از نظر هدف، کاربردی است. روش پژوهش کیفی، از نوع توصیفی و تحلیل مضمون با رویکرد استقرایی اکتشافی بود. در این پژوهش تا اشباع داده‌ها از ۱۰ نفر از اساتید و متخصصان رشته‌های مدیریت آموزش عالی، علوم تربیتی، و مدیریت فرهنگی و دینی صاحب نظر بودند، مصاحبه صورت گرفت. همچنین برای تعیین مشارکت کنندگان این پژوهش و تعیین این گروه از خبرگان از روش نمونه‌گیری غیرتصادفی هدفمند استفاده شد. ابزارهای گرد آوری پاسخ مصاحبه‌شوندگان و ادبیات متون بود. تجزیه و تحلیل داده‌ها با کدگذاری باز، محوری و انتخابی با استفاده از نرم‌افزارهای MAXQDA 2018، انجام گرفت.

یافته‌ها

در این پژوهش تعداد ۱۰ مصاحبه صورت گرفته است که در ادامه جدول‌های کدگذاری شده که شامل بخشی از گفته‌های مصاحبه‌شونده، که به کدهای معنایی، مقوله‌ها و مفاهیم مرتبط است آورده شده است. در این تحقیق علاوه بر استخراج مولفه‌های مربوط به ابعاد و مولفه‌های اخلاق حرفه‌ای مبتنی بر مضامین ایرانی - اسلامی در نظام آموزش عالی، از نظر خبرگان در خصوص عواملی که بر اخلاق حرفه‌ای مبتنی بر مضامین ایرانی - اسلامی در نظام آموزش عالی تأثیرگذار است نیز سوال شده است. برای جمع‌آوری داده‌ها در بخش کیفی از دو روش بررسی متون و مصاحبه‌ی نیمه ساختار

توسعه شخصیت انسانی باشد و تحقق اهداف آموزشی نمی‌تواند بدون توجه به جنبه‌های اخلاقی صورت پذیرد. و تخطی از هنجارهای اخلاقی در آموزش می‌تواند به توانایی دانش‌آموزان و دانشجویان در رفع چالش‌های زندگی فردی و اجتماعی آسیب‌های جدی وارد سازد (۵). علی‌احمال ضرورت ایجاد می‌کند که هم مطالعات بیشتری توسط کارشناسان صورت بگیرد و هم مؤلفه‌های مهم و اثرگذار دیگری برای سازمان‌های آموزشی مطرح گردد. در جامعه دینی ما علیرغم حاکمیت دینی و اسلامی آن، در مدیریت سازمانی کمتر به اخلاق و اخلاق حرفه‌ای توجه شده است. اخلاق حرفه‌ای، هم دارای بسترهای سازمانی است و هم آثار و نتایج فرا سازمانی را به ارمغان می‌آورد. اخلاق در همه جامعه‌های بشری پایه خود را از مکتب و ایدئولوژی و نظام ارزشی حاکم بر جامعه خود می‌گیرد. از این رومحقق تلاش دارد تا به این مسئله اصلی تحقیق که ابعاد و مؤلفه‌های اخلاق حرفه‌ای مبتنی بر مضامین ایرانی - اسلامی در نظام آموزش عالی کدامند؟ بپردازد.

پیشینه تحقیق

غلام پور و همکاران در تحقیق خود با عنوان «تبیین مؤلفه‌های تربیت اخلاقی فراگیران و تحلیل جایگاه آن در سند تحول بنیادین آموزش و پرورش» پرداختند. یافته‌ها، نشان داد که مؤلفه‌های تربیت اخلاقی دانش‌آموزان در دو طبقه مفاهیم اخلاقی عام (مشمتمل بر ابعاد اخلاق عمومی و پایه، اخلاق اجتماعی، فردی، اقتصادی و اخلاق سیاسی) و مفاهیم اخلاقی خاص (مشمتمل بر ابعاد مؤلفه‌های اخلاقی مرتبط با مهارت‌های زندگی، مهارت‌های حرفه‌ای دانش‌آموزی و اخلاق هنری و زیبایی‌شناختی) سازمان یافت (۶).

مهدی زاده رستم و همکاران در تحقیق خود با عنوان «بررسی اخلاق حرفه‌ای از دیدگاه اسلام و بررسی مشکلات و چالش‌های رشد اخلاق حرفه‌ای در سازمان‌ها» پرداختند. یافته‌های این پژوهش حاکی از آن است که به کارگیری نیروی انسانی متعهد و مقید به اخلاقیات و قانون در ادارات و سازمان‌ها، آموزش علمی مؤلفه‌های اخلاقی توسط کارکنان متعهد، تدوین منشور اخلاقی در ادارات و سازمان‌ها، تبدیل آموزش اخلاقیات به یادگیری یا به بیانی دیگر نهادینه کردن مؤلفه‌های اخلاقی و مسأله محور بودن در امور اخلاق حرفه‌ای از جمله راهکارهای تقویت و توسعه اخلاق حرفه‌ای در سازمان‌ها و ادارات مطرح شده‌اند (۱).

آقایی مطلق در تحقیق خود با عنوان «رابطه اخلاق حرفه‌ای اساتید دانشگاه با رضایت شغلی و باورهای خودکارآمدی (مورد مطالعه اساتید دانشگاه کرج)» پرداخت. نتایج نشان داد بین اخلاق حرفه‌ای اساتید دانشگاه با رضایت شغلی و باورهای خودکارآمدی آن‌ها رابطه وجود دارد ($P < 0.05$). همچنین بین ابعاد اخلاق حرفه‌ای اساتید دانشگاه با رضایت شغلی و باورهای خودکارآمدی آن‌ها رابطه وجود دارد ($P < 0.05$). براساس این یافته‌ها می‌توان به اساتید توصیه کرد تا تلاش‌های خود را جهت استقرار فضای کاری اخلاق‌مدارانه به کارگیرند تا از این طریق

¹ Purposeful sampling

نظام آموزش عالی شناسایی و نتایج در جدول اشباع نظری در زیر آمده است.

یافته استفاده شد. پس از تحلیل و کدگذاری مصاحبه‌ها، معلوم گردید که عوامل مذکور را می‌توان در زیر خلاصه کرد. ابعاد و مولفه‌های اخلاق حرفه‌ای مبتنی بر مضامین ایرانی - اسلامی در

جدول ۱. نظرات خبرگان در ابعاد و مولفه‌ها و شاخص‌های اخلاق حرفه‌ای مبتنی بر مضامین ایرانی - اسلامی در نظام آموزش عالی

ردیف	ابعاد	مولفه‌ها	شاخص‌ها	فراوانی	
۱	فرهنگی	ارزشهای فرهنگی	اخلاق نیکو	۴	
۲			رویکرد اسلامی	مفاهیم اسلامی	۱۱
۳			فرهنگ سازمانی	فرهنگ سازمانی	۶
۴			ملاحظات اخلاقی	ملاحظات اخلاقی	۸
۵			اصول فرهنگی ایرانی	اصول فرهنگی ایرانی	۹
۶	سازمانی	اخلاق سازمانی	صیانت از مفاهیم و مضامین حرفه‌ای	۱۰	
۷			همکاری با همکاران	۱۲	
۸			احترام به دیگران	۱	
۹			مسئولیت‌پذیری	۳	
۱۰			شایسته‌سالاری	۱	
۱۱			تخصص	۲	
۱۲			ایجاد انگیزه در کارکنان	۲	
۱۳			اخلاقی کردن عملکرد کارکنان	۴	
۱۴			نظر به اهداف سازمانی	۷	
۱۵			آموزش	۹	
۱۶	فردی	ویژگیهای اخلاقی	پژوهش	۱۰	
۱۷			تکلیف	۲	
۱۸			صداقت	۳	
۱۹			راستگویی	۴	
۲۰			نظر فردی	۵	
۲۱			ارزشهای اخلاقی	۶	
۲۲			وظیفه‌شناسی	۵	
۲۳			فراتر رفتن از مفهوم معیشتی	۳	
۲۴			عینیت‌گرایی	۳	
۲۵			خودفهمی	۲	
۲۶	اجتماعی	شرایط اجتماعی	وجدان کاری	۱	
۲۷			تحولات محیطی	۱	
۲۸			شرایط فرهنگی	۷	
۲۹			تعهد	۷	
۳۰			رفتار اجتماعی	۹	

جدول ۳. جدول اشباع نظری برای ابعاد اخلاق حرفه‌ای مبتنی بر مضامین ایرانی - اسلامی در نظام آموزش عالی

Code System	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	SUM
فرهنگی	4	6	6	3	5	4	19	4	8	5	64
سازمانی	11	16	26	12	8	6	43	6	7	8	143
فردی		1	9		2	2	19	5	7	5	50
اجتماعی	4		5	5	6	1	17	4	7	2	51
Σ SUM	19	23	46	20	21	13	98	19	29	20	308

جدول ۳. جدول اشباع نظری برای مولفه‌های اخلاق حرفه‌ای مبتنی بر مضامین ایرانی - اسلامی در نظام آموزش عالی

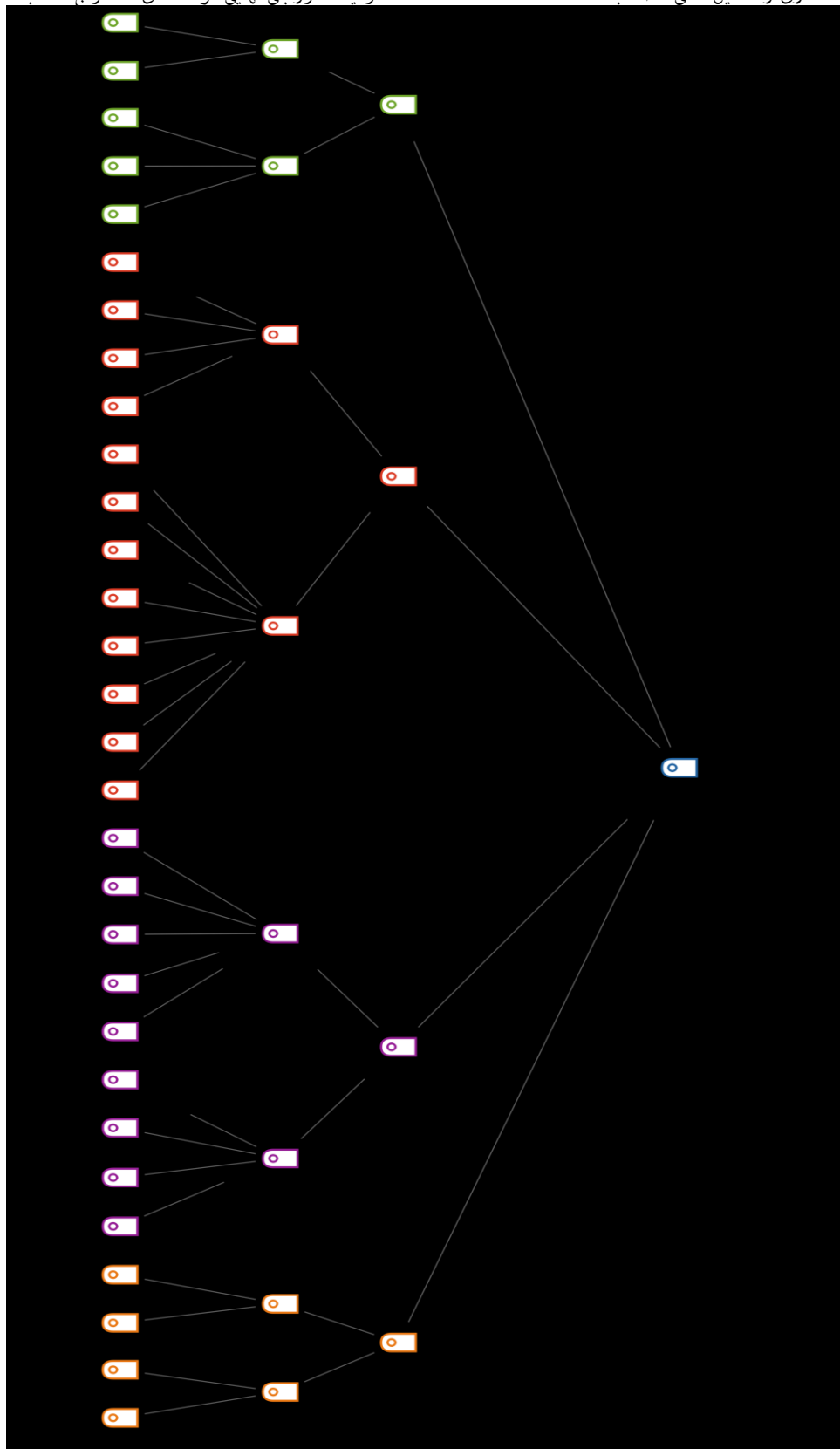
Code System	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	SUM
رویکرد اسلامی	2	3	4	1	1	2	11		4	1	29
ارزشهای فرهنگی	2	3	2	2	4	2	8	4	4	4	35
اخلاق سازمانی		4	4	4	1	1	11	1	2	3	31
هدایت منابع انسانی	11	12	22	8	7	5	32	5	5	5	112
ویژگی‌های اخلاقی			9		2	2	16	1	3	3	36
ویژگی‌های فردی		1					3	4	4	2	14
ارزش‌های اجتماعی	2		2	3	4	1	12	1	7	2	34
شرایط اجتماعی	2		3	2	2		5	3			17
Σ SUM	19	23	46	20	21	13	98	19	29	20	308

جدول ۴. اشباع نظری شاخصهای اخلاق حرفه‌ای مبتنی بر مضامین ایرانی - اسلامی در نظام آموزش عالی

Code System	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	SUM
مفاهیم اسلامی		3	2	1	1	2	6				15
اخلاق نیکو	2		2				5		4	1	14
فرهنگ سازمانی		1			1		2	2			6
ملاحظات اخلاقی	2	2	2	2	3		3	1	4	4	23
اصول فرهنگی ایرانی						2	3	1			6
صیانت از مفاهیم و مضامین حرفه‌ای		3	4	2		1	7				17
همکاری با همکاران		1		2	1		2			1	7
احترام به دیگران							1			2	3
مسئولیت پذیری							1	1	2		4
شایسته سالاری	1										1
تخصص	1	1	1	4	1		2	1	1		12
ایجاد انگیزه در کارکنان	1	6	3	1	3		4			1	19
اخلاقی کردن عملکرد کارکنان	4	2	5	1	1		5	1		2	21
نظر به اهداف سازمانی					1			1	4		6
آموزش		2	7	2	1	3	9	2			26
پژوهش		1	3			2	9				15
تکلیف‌گرایی	4		3				3			2	12
صداقت			2		1		4		1	1	9
راستگویی			2				4			1	7
نظر فردی					1		1	1			3
ارزش‌های اخلاقی			3			2	2			1	8
وظیفه‌شناسی			2				5		2		9
فراتر رفتن از مفهوم معیشتی							1		1		2
عینیت‌گرایی							1	1			2
خود فهمی							1	1			2
وجدان کاری		1						2	3	2	8
تعهد	1		2		4		5		4		16
رفتار اجتماعی	1			3		1	7	1	3	2	18
تحولات محیطی	1		1								2
شرایط فرهنگی	1		2	2	2		5	3			15
Σ SUM	19	23	46	20	21	13	98	19	29	20	308

در نرم افزار تحلیل داده‌های کیفی MAXQDA 2018 انجام گردید. خروجی نهایی مولفه های استخراج شده به شکل زیر است.

پس از رسیدن به اشباع نظری، مصاحبه و کدگذاری به پایان رسید. فرآیند کدگذاری و تحلیل متنی مصاحبه ها



شکل ۱. خروجی نهایی نظرات خبرگان برای ابعاد و مولفه ها و شاخص های اخلاق حرفه‌ای مبتنی بر مضامین ایرانی - اسلامی در نظام آموزش عالی

فردی، اجتماعی و ۸ مولفه شامل (رویکرد اسلامی، ارزشهای فرهنگی، اخلاق سازمانی، هدایت منابع انسانی، ویژگیهای اخلاقی، ویژگیهای فردی، شرایط اجتماعی، ارزشهای اجتماعی) و همچنین ۳۰ شاخص شناسایی گردید. یکی از شرایط لازم برای پدیدار شدن افکار نو، وجود آرامش در محیط سازمان است. با افزایش سپرده گذاری های اخلاقی می توان شرایط را برای شکل گیری یک محیط آرام در سازمان و جامعه فراهم کرد و به اهداف تعیین شده نزدیک تر شد. عناصر تشکیل دهنده اخلاق حرفه ای رویکرد اسلامی، ارزشهای فرهنگی، اخلاق سازمانی، هدایت منابع انسانی، ویژگیهای اخلاقی، ویژگیهای فردی، شرایط اجتماعی، ارزشهای اجتماعی .. به سازمان کمک می کند تا رشد و پویایی لازم را در زمینه دانش انسانی و همکاری داخل سازمانی کسب نماید و کارکنان با احساس تعلق و وفاداری و مشارکت جمعی در تصمیم گیری نسبت به انجام امور محوله در راستای اهداف از پیش تعیین شده سازمان گام برداشته و به عنوان بازوی مهم سطوح بالاتر سازمان عمل نمایند. نتایج این تحقیق با تحقیقات غلام پور و همکاران (۶)، مهدی زاده رستم و همکاران (۱)، موسوی و همکاران (۵) همسو می باشد.

بر اساس خروجی تحلیل ۴ بعد شامل بعد فرهنگی، سازمانی، فردی، اجتماعی و مولفه شامل ۸ مورد (رویکرد اسلامی، ارزشهای فرهنگی، اخلاق سازمانی، هدایت منابع انسانی، ویژگیهای اخلاقی، ویژگیهای فردی، شرایط اجتماعی، ارزشهای اجتماعی) و همچنین ۳۰ شاخص شناسایی گردید. در بعد فرهنگی دو مولفه رویکرد اسلامی و ارزشهای فرهنگی که شامل پنج شاخص؛ در بعد سازمانی دو مولفه اخلاق سازمانی و هدایت منابع انسانی که شامل دوازده شاخص؛ در بعد فردی شامل مولفه های ویژگیهای اخلاقی و ویژگیهای فردی که شامل نه شاخص؛ در بعد اجتماعی شامل مولفه های شرایط اجتماعی و ارزشهای اجتماعی که شامل چهار شاخص می باشند. ابعاد، مولفه ها و شاخ های شناسایی شده بر پایه تحلیل کیفی و بر اساس نظرات خبرگان و ادبیات تحقیق می باشد.

نتیجه گیری

هر مجموعه سازمانی دارای کدهای اخلاقی متناسب با ساختار حرفه ای خود است که اخلاق حرفه ای نام دارد. ساده ترین انگاره در تعریف اخلاق حرفه ای این است که آن را مسئولیت پذیری در زندگی شغلی دانست. اخلاق، مسئولیت و پاسخگویی که می توان آن ها را بایدها و نبایدهای ارزشی - فلسفی و ملاک و معیار سنجش درستی و نادرستی رفتار نسبت به خود، دیگران و جامعه تعریف کرد، از این رو اخلاق از مباحثی است که در یکی دو دهه اخیر مورد توجه دانشمندان و صاحب نظران علم مدیریت قرار گرفته است (۸). ریشه اصلی تمام بحران ها و معضلات سازمان ها در کشورهای غربی فقدان راهبرد صحیح توسعه منابع انسانی است که این منجر به نابرابری و بی عدالتی در محیط های کاری شده است. اخلاق حرفه ای از جمله حوزه هایی است که با مبانی ارزشی و اعتقادی، ارتباطی تنگاتنگ دارد (۹). از میان سخنان گوهر بار معصومین علیهم السلام، به راحتی می توان ویژگی های مدیران، معاونین و مشاوران را بر شمرد. الگوهای رفتاری در سطح نهادها و سازمان های اجتماعی وحدت بخش جامعه دینی است. اخلاق کاربردی و حرفه ای در رویکرد دینی به نحو معناداری متأثر از الگوها و روش های فقهی و اصولی است. گستره مسائل و موضوعات اخلاق حرفه ای در رویکرد دینی بسیار وسیع تر از محدوده ای است که مورد نظر مکاتب اخلاقی مغرب زمین باشد (۱۰). لذا ارتباط بین اخلاق و مدیریت با دیدگاه های کاملاً چندگانه و گاه متعارض روبرو بوده است. عده ای از نظریه پردازان بر سازوکار بین مفهوم اخلاق و مدیریت تأکید دارند و این که تحت هر شرایطی می توان از مباحث اخلاقی در سازمان ها بحث کرد. بنابراین رعایت اخلاق حرفه ای در سازمان، امری لازم و ضروری است تا سازمان از یک سو جامعه را دچار تعارض نکند و از سوی دیگر، با اتخاذ تصمیمات منطقی و خردمندانه منافع بلند مدت خود را تضمین کند. دین اسلام منبعی عظیم و سرشار از آموزه هایی است که سازمان می تواند با کمک آن زمینه رشد اخلاق افراد را فراهم کند چون اخلاق مسئله ای درونی و زیربنایی می باشد. از این رو پژوهش به شناسایی ابعاد و مؤلفه های اخلاق حرفه ای مبتنی بر مضامین ایرانی - اسلامی در نظام آموزش عالی پرداخته است (۱۱). نتایج تحقیق بر اساس خروجی تحلیل شامل ۴ بعد فرهنگی، سازمانی

References

1. Aghaie motlagh, R. (2021). The Relationship between Professional Ethics of University Professors and Job Satisfaction and Self-Efficacy Beliefs (Case Study of Karaj University Professors). *Management and Educational Perspective*, 2(4), 37-53. doi: <https://dx.doi.org/10.22034/jmep.2021.260115.1041>
2. Khoddami . S., Osanlou .B. (2015) Designing Ethical Behavior Model of Employees with Emphasis on the Role of Ethical Values of Organization. *Journal of Ethics in Science and Technology*, 10(1), URL: <http://ethicsjournal.ir/article-1-64-fa.html>
3. Gholampoor M, Ayati M, Vashqani Farahani A.(2020) Explaining the Components of Moral Education of Learners and Analyzing its Position in Fundamental Reform Document of Education. (49):13; 129-150 URL: <http://akhlagh.maaref.ac.ir/article-1-1458-fa.html>
4. GHANBARI S.,ARDALAN M.R.,BEHESHTIRAD R.,SOLTANZADE V. (2015)University Staff Members' Ethics and Relationship with Quality in High Education. *Ethics in science and Technology*; 10 (2) .URL: <http://ethicsjournal.ir/article-1-47-fa.html>
5. mehdizadeh rostam, M., rasti lari, M., ostad zadeh, A. (2021). A study of professional ethics from the perspective of Islam and a study of the problems and challenges of the development of professional ethics in organizations. *Journal of Accounting and Management Vision*, 3(35), 122-147.
- 6.
7. Mousavi. F, Vashni .A, Heidari .F, Mohammadi .N, Soleimani .F, Qaisarzadeh .M. (2017)Professional Ethics of Educational Principals. *Ethics in science and Technology*; 11 (4) :58-65 URL: <http://ethicsjournal.ir/article-1-438-fa.html>
8. Narimani, H, 2016, A Study of the Principles of Professional Ethics in Management with an Islamic Approach, International Conference on Management and Accounting, Tehran, <https://civilica.com/doc/553986>
9. Mobini, Mohammad Ali, 2003, The Rationality of Religious Belief from the Viewpoint of Extraverts, *Journal of Philosophy of Religion*, No. 1, pp. 43-9.
10. Parsa, Mohammad, 2002, The field of modern psychology, Tehran, Besat Publications.
11. Tabatabai, Mohammad Hossein, 1374, "Al-Mizan Fi Tafsir Al-Quran", translated by Mohammad Baqir Mousavi Hamedani, Qom, Qom Seminary Teachers Association Publications
12. Bahrami, Gholamreza, 2008, "Islamic Unity", Qom, Green Waiting